

color. ¶ Sciendum q̄nto q̄ quorundam x̄por̄ p̄posita diuersos re
gūt casus. vt illudere regit dñm. vt iudei certatim illuserūt christo. **I**
p̄bum q̄nc̄ regit accm̄ mediāte p̄pōne in. vt an me dignum putes in
quem illudas. Deludo x̄o regit accm̄. vt delusit eum. **I**tem arrideo re
git dñm vt amittit mihi fortuna. **P**ater arridet filio. **S**ubrideo s̄itr da
num. sed sapiens sine casu ponit. vt subruat. **S**ed derideo regit accm̄
vt iudei deriderūt christum. ¶ Sciendum sexto q̄ simplex saepe poni
tur p̄ composito t̄ regit casum compositi. t̄ h̄ in carmine frequētius vt
tu me rides id est derides. **S**ola deum risit morietes natio praua. **S**ic
lusit me p̄ delusit. **P**one metum p̄ deponē. **S**ic sedet equum asinum.
beatus **A**mbrosius **L**um christus pullum asini sederet clamabāt pue
ri t̄ moleste ferebāt iudei quam constructioem etiam sequitur suum
nomen ybale quod regit gr̄m mutarum ex accō p̄bi sc̄z lessor. **U**n̄ in
hymno Dignatus est fieri lessor aselli. ¶ **U**ltimo sciendum p̄pō in
p̄pōne tria h̄z officia. **Q**nc̄ mutat significatum. vt iustus iniustus. ve
nio inuenio. **Q**nc̄ auget. vt facio p̄ficio. **V**igilo p̄vigilare ad finem vs/
q̄ noctis vigilare. **S**ic fero p̄fero. vt leue est miserias ferre. p̄ferre ḡue
Qnc̄ minuit seu priuat. vt subrideo. subirascoz subruisus. i. parum ru
ber. **N**ō t̄m̄ p̄pō h̄ec minuit. **Q**nc̄ em̄ sursum fit vt subuolo. id
est sursum volo. **S**uspicio id est sursum video **V**irgilius. **T**ot subri
git aures. die ozen op recken. ¶ Sciendum q̄ p̄pō quatuor modis po
nitur in orōne. **Q**nc̄ per p̄pōnem vt adamo redamo de quo loq̄tur lit
tera. **Q**nc̄ per appōnem t̄ sic ex ea t̄ dictioe cui adiungitur nō fit vna
dictio. vt ad forum ad campum. **Q**nc̄ anastrophatur. id est postpōit.
vt quacum quocum quacum quibuscum quide quade q̄busde mecum
secum. **S**ic etiam postponitur x̄bo vt i prae sequor. h̄ est p̄re i. **Q**nc̄ in
terponitur p̄pō adiectiuo t̄ substantiuo. vt qua de re qua de causa. q̄b̄
ex rebo qua n̄ ob cām. **Q**nc̄ elōgat a suo casu per gr̄m a casuali rectū.
vel aliam dictioem. vt ob patris tui in me bñ merita in omnib̄ tuar
geram morem voluntati. **S**ic **C**orde natus ex parentis. vbi p̄pō p̄pō
nitur gr̄o recto a casu p̄pōnis. **Q**nc̄ x̄bum interpōit vt factū est a ne
scio q̄ h̄oie **D**ictum est a q̄b̄ nescio h̄oib̄

¶ Sequitur textus.

Penitet t̄ tedet miseret piget t̄ pudet ista

Accis iunguntur cum gr̄is

Natura primum sed transiōne scōm

¶ **H**ic d̄t q̄ h̄ec q̄nc̄ imp̄sōalia p̄iter tedet miseret piget t̄ pudet re
gunt accusatiuum cum genitiuo. accusatiuum significatē rem agen
tem vel potius patientem. t̄ gr̄m significatē materiam vel causam
materiam. **I**n qua vel circa quam versatur talis passio siue actio.
vt penitet me peccati. her berouyer m̄j des sundes. **J**ob. **T**edet
animam meam vitæ meæ. **M**iseret me tui. **D**et onebam̄ m̄j

*De r̄gimie acti a v
bis imp̄sonalibz acti
votis regētibz actm̄.
et gr̄m sil. Otm̄ exui
effm̄ me effm̄ctis. et
actm̄ ex t̄n̄sitiōis.*

dijne. pudet me ignorantia. piget me huius. ¶ Circa istam sciendum q
doqz ponitur sine casu vt penitet heu sero. Comicus. Piget pudetqz.
Apud eundem. Ah scelesti ouem lupo pmisiisti. Dispuder id est valde
pudet. Quandoqz regunt accusatiuum cum genitiuo. vt dicit littera pe
nitet me peccati. Quandoqz struunt cum accusatiuis pntis tps. vt penitentia
tenet me. Et est infinitiuis struendus cum illo verbo penitet sp pre
teriti plusqz perfecti tps. quia pma solum est de malis pteritis. Sed
alia verba possunt strui cum alijs infinitiuis pntis tps. vt pudet me
laborare. ¶ Secundo sciendum q haec tria impersonalia teder miseret
pudet habent duplex pteritum. vnu sub voce actiua. vt tedit miseruit
pudit. Alter sub voce passiua. vt tesus est. ptesum est. miseru est. pu
ditu est. vt in Erodo. Ptesum est populu itineris z laboris. Apud
Comicum. Miseru est me tui ita dii me ament. Apud Plautu. Ne
qz me mei neqz me tui pudicum est. ¶ Et inueniunt haec etiam perso
naliter posita habere ntm a parte anteriori. z accm a parte posteriori.
Et vda pupilli quem gena miseret. id est que vda id est humida gena
pupilli ad misericordiam pmouet. Lato. Quod pudeat socios pru
dens celare memento. Sic personaliter dicimus. Nil pudet istum. sed
saepius impersonaliter loquimur z per gen. vt nullius rei pudet istuz
¶ Sciend Tercio q sex sunt verba impersonalia que iungi solent in
finitiuis horz impersonaliu penitere tedere miserere. vt haec coepit inci
pit desinit potest solet debet. vt coepit cum penitere. Peccati potest te
pigere. Solet me miserere tui. debet te penitere. Unde Quintilianus
penitere eu sui facti potest quae etia personaliter dictis infinitiuis iun
gi inueniunt. vt ille coepit penitere. Sed melius loquimur impersona
liter. vt coepit illu penitere. Iungunt z dicta sba coepit incipit desinit
pt solet debet infinitiuis alioz impersonaliu. vt coepit mea interesse /
cipit mihi libere bibere comedere. incipit me delectare bibere. Quare
dicta impersonalia dnr impersonalia ex adiunctione. iungunt etia infiniti
uis alioz impersonaliu. ¶ Sciend quarto q est dra inter penitere pige
re z pudere. Na penitere iungit sba pteriti tps. vt penitet me fecisse
qz pma solum e de pteritis malis. Sz piget z pudet iungunt sba pntis
z pteriti tps z futuri tps. Accipit penitere qnqz p pma hre. vt
penitet me pti. Qnqz p pudere siue pudere. vn Licero de senectute.
Nū igit si ad centesimu vixisset anu senectutis eu siue peniteret. id e pu
deret. Quandoqz accipit pro tedere. Apud Virgiliu. Nec te peniteat
calamo triuisse labellum. ¶ Sciendum quinto. Differentia est inter
miseret impersonale. z misereor misereris secundae coniugationis z mi
seror miseraris pmae coniugationis. Nam miseret impersonale regit ac
cusatiuum cum gen. vt miseret me tui. Misereor eris secundae coniuga
tionis regit genitiuum vel datiuum. vt miserere mei deus. Miserere mihi
domine. z significant haec duo mente vel animo copati. Sed misereor
aris pmae coniugationis regit accm. Unde canit ecclia. Miserans pce
pti transgressore. Prudentius. Miserans labores hoim In miserabil

de q̄ est miseratiōe dign⁹. Et f̄t hoc p̄bū miseror ar̄ ex mīa iuuare
Pestat inuidiosum esse q̄ miserat flent.

Accusansq; modo damnās ve locatur eodem

Hic d̄t q; accusandūz damndāi p̄ba regūt et; accm̄ cū ḡtō. vt accu
so te furti mēdaciū p̄fidia negligētiā. Damno te furti. Et f̄t accusandū
p̄ba h̄c. Accuso arguo ago calumnior infimulo inculpo carpo corri/
pio increpo reprehēdo. Et o p̄posita excuso expurgo alligo: z sic dicit⁹
Petrus alligat se furti. **C**omicus Hic se furti alligat supple ad p̄ban
dum Damndāi p̄ba sunt damno mulcto quince punio castigo plecto
vt damno te furti. mulcto te neq̄ciā. plecto te p̄itat⁹. Regūt sūt accm̄
cū ḡtō laudādi z p̄mēdādi p̄ba vt laudo p̄bo p̄mēdo te p̄tur⁹. Itē ad/
monēdi p̄ba regūt accm̄ cū ḡtō vt sunt moneo p̄monēfatio puenio cō
memoro vt moneo te debiti. **N**onimēra admonēt nos cor̄ quoz mo
nimēta sunt. Et etiam admonēt nos mortalitatē nostrā puenio te d̄
biti. p̄monēfatio te illius. **A**pud **Boetium** Nā me iam hoz sc̄do com
monēdi p̄ba regūt p̄sulo te rez. **S**ciēdum p̄mo q; dicta p̄ba p̄nt regere i eo
dan sensu ablatiū p̄ ḡtō: vt accuso te furti vel furto. laudo te p̄tur⁹ vl p̄/
tute. plecto te p̄tur⁹ vel p̄tute. purgat se criminis vel criminē. Sūt tñ quā
dam dēos q̄ semp regūt ab his p̄bis in abltō z nō in ḡtō: vt sunt ab
latiū h̄az dictionū vterq; neuter alter ambo. vt si q̄s furem rem sacram
de p̄p̄io loco tenet ne sacrilegiū an furti an vtroq; n̄ tñ an vtriusq; q̄
sustulerit rem suam a sacro furti ne tenetur an sacrilegiū an neutro. nō
ār an neutrius. **A**ccusari potest petrus vel furti vel sacrilegiū. vel vtro
q; vel ambob; nō tñ vtriusq; vel ambob;. **S**ciēdum sc̄do q; iste
ḡtū z abltūs rectus a p̄bis damndādi q̄nq; f̄t crimen quo vel cui⁹ q̄s
damnatur. vt damno te furti vel furto. homicidio vel homicidiū. Quz
isti genitiui vel ablatiui f̄nt penam quā infligitur **Horatius** Dam/
natus longi cisyphus laboris. vbi ille ḡtū longi laboris importat
penam. cisypho inflictam. **A**pud **Virgilium** Refugo damnauit sole
micenas. **Sap.** Dorte turpissima p̄dēnnemus eum. **P**lectetur capi
te. vbi ablatiuus ille significat penam. **S**ed plectetur furti vbi f̄t cri
men. **E**andem p̄structionē habet hoc nomen reus quod q̄nq; regit ge
nitū vel abltū criminis. vt reus furti vel furto. reus homicidiū vel ho/
micidio. Quz regit ḡtū vel abltū p̄cēnā. reus mortis vel morte
Sciendum tercio integra q; quandoq; oratio equiualeat verbo
damndādi. z habet regūmen huius littere. vt apud **Lucanum**. **D**at
p̄cēnā maioris aquae. hoc est p̄pter maiorem aquam. **S**ic dat p̄cēnāz
homicidiū. luit p̄cēnā sacrilegiū. **P**endit p̄cēnā p̄iuriū **D**e co sumet
supplicium periuriū. penasq; animi p̄soluit auari. **E**tiam d̄t luit p̄cē
nam morte. **S**ciendum quarto q; passiuā p̄bōrum accusandū
damndādi z laudandū regunt etiam ḡtū vel ablatiuum. z nō accm̄.
Sicut enim dicimus accuso te negligētiā q; nullas ad me dedisti lit
teras **I**ta tu accusaris a me negligētiā q; nullas ad me das l̄ras. **A**c/
cuso tabellarium p̄fidia q; l̄ras ad me datas nō reddidit seu p̄culit

Tra tabellan⁹ accusat a me phidix q^l rās ad me datas nō reddidit. Et inueniunt hāc passiuā accusat agif variās regere q^lōs vel ablrōs vt petrus agif vel accusat furti. petrus agif sacrilegij. h̄ est q^l sustulerit sacra de sacro. sacp. de non sacro. non sacp. de sacro. Agif parricidij. h̄ est iecit man⁹ in parentes. h̄ patriam. poidit. l. insequi. Agif veneficij. h̄ heest mit h̄giffenis omme ghegaen. Agif maleficij h̄ est incantatois. mit toerije. Petrus agif illati stupri. h̄ heest een ioncfrou veraechticht. Agitur maiestatis seu lesae maiestatis. h̄ heest op die heren ghesproken. In crimen lesae maiestatis dem est. Agif repetundarū siue de pecunijs repetundis h̄ est accusat. vt referat impēsa siue rōnen redat. Agif interuēsa l. interuēsa h̄ est accusat de alicia pecunia siue rei p fraudē de tentat. ontholden dan nē gheleent here. **Tull⁹** Terres interuenit re/gis candelabz. Et est interuenire rem aliqua callide tenere. ne facile re/haberi possit. vii. **Plinius. Sare⁹** curius interuenis pecunijs accusat. Agif spretay. h̄ est accusat de contumacia. Agif expilatay heredita/tis. h̄ est accusat de infidelitate tutelae. Accusare est l. apud iudices vel apud alium quēuis etiam apud illū ipsum: quē accusas. significare atq³ oñdere aliquem peccasse. Incausare vero reprehendere mores alterius p plexq³ cum q^lrela q³ ab illo iniuria sius affectus.

Verbaq; sumpta foris christi bonus ardet amorē

¶ Sic dicitur quod verbum neutrale absolutum positum per verbo transitivum regit accipit casum. ut bonus homo ardet christum. id est ardens amat. **¶** Virgilius For mosum pastor chorcydon ardebat alexum. **¶** Idem Pars stupet inuicte de nu ericiale minere. **¶** Esaias. Tumulat montes laudem. Idem Et nu bes pluvit iusta. **¶** Ps. Deus pluit super peccatores laqueos. quod verbum plus frequenter apud auctores regit ablativum. ut pluit lapidibus. **¶** Ps. Erulabit lingua mea iusticia tua. ubi tamen quidam dicunt accipit positum per ablativum et in alio psalmo. Et iusticia tua erulabunt. Que tremunt barata mors crucera pavet. In actibus apostolorum dicitur. Vincula et tribulationes me manent hierosolymis. **¶** Sic etiam poeta. Virgilius in suo libro Te quia magna manebunt regna. In quibus omnibus manere ponitur per futurum esse. In evangelio. Qui me erubuerit et sermones meos hunc filium suum erubescet cum venerit in maiestate sua. **¶** Item Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam moechatus est eam in corde suo. Et iam cognovit in corde suo. **¶** De hoc absolutum per transitivum ponitur. Et in his exemplis et in omnibus similibus figuratur euphonismus dicta quae ponit verbum per verbo. Unde euphonismus erit per verbo ponere verbum. Erulatur domini laudem mea lingua superni. **¶** Sciendum circa istam quod non omnia absoluta verba regunt accipem in quem transit actus verbi. quare opus sequi auctores. Nam qui quis ardeo regit hunc accipem. ut ardet deum. non tamen flagro suum synonymum nec feruet nec estuat quae potius regunt ablativum. **¶** Sic flagrat amore christi. **¶** Verba enim neutralia absoluta et etiam verba deponentia absoluta frequentius regunt dativum cause effectus. Neutralia sunt haec. Erulatur gaudet iubilat moeret dolet hor

ret pallet rubet nigret ⁊ albet. friget ⁊ ardet stupet hebet calet tozpet
 pollet virescit florescit cum splendet tepet ⁊ liquet. ⁊ madet adde. **De**
 ponitua sunt hec. **Tristior** cum letior quorū inaleor verecundior. **Glorior** in
 dignior oblector de quoq; lector. **Effectiua** scies hæc semp ꝑba vocare
Et regunt a bletim ꝑntem cām efficientem. vt ardeo amore christi. hor/
 reo more. frigeo timore. calet ira. pallet timore. feruet ira. rubet verecū
 dia. de ꝑponitua lib. letor tua felicitate tristior tua aduersitate. **Inueniuntur** qdam ab/
 a secunda fortuna. tristior tua aduersa fortuna. **Inueniuntur** qdam ab/
 soluta cum accō ⁊ abltō. vt calet ingenium ingenio. rebolet prudētiaꝝ
 insipientiam vel a. **Et** caleo ꝑ simplex l est esse vel fieri calidum. sꝫ cal
 leo ꝑ duplex ll est callum facere seu fieri. teutꝫ hart werden. **Uñ** callose
 manus dicta sunt ⁊ sic regit abltim. vt manus mearū nimio labore ob/
 calluerūt. **Uñqꝫ** calleo ꝑ duplex ll fē callidum seu astutum esse. ⁊ ꝑꝑ
 tume aliquid scire. ⁊ sic regit accm vt dicēda silendaqꝫ calles verfutias
 calles. **Et** ego has verfutias calleo. **Omnia** deriuata ab h ꝑbo gemit/
 nūc ll. vt calliditas. **Sed** a caleo retinēt simplex l vt caliditas. teutōi/
 ce warmheyt. ¶ **Sciendum** scdo ꝑbum absolutum ꝑꝑrie est illd qđ
 ad faciendam ꝑfectam seutētiaꝝ nō eget obliquo casu. vt caleo frigeo
 sto. ⁊ ideo ꝑba absoluta dicta sunt ꝑfecta ꝑba qꝫ faciūt ꝑfectam sinam
 sine obliquo sequēte. **Et** est ꝑbum neutrale duplex scz absolutū de qđ h
 loqimur. ⁊ est qđ nō regit accm. **Alterum** est neutrale transitivū. vt aro
 litus bibo vinum. comedo panē. ⁊ hꝫ terciās ꝑloās passiui. **Verbum**
 neutrale transitivū vt terra arā. vinum bibitur. ⁊ format de se tria ꝑri
 cipia scz ꝑis in ns ꝑteritum in tus. futurꝫ in rus. vt bibens bibitus bi
 bitur. **Verbū** neutrale absolutum ꝑo nō regit accm. nā nō hꝫ terciās
 ꝑloās in passiuo. **Non** habet tria ꝑincipia. sed tm duo. **Ut** habetur ibi
Cum ꝑbum qđ habet quarto casu. ⁊c. ¶ **Sciendum** tercio qꝫ verba ab/
 soluta regūt aliqbo modis accm **Primo** ꝑ synecdoche vt doleo caput.
 Scdo accm causare regunt. vt anhelat ꝑælia. gaudeo tua gaudia. gau
 deo tuam scdam fortunam vel fortuna. **Tercio** accm loci vel spacij. vt
 ambulauit tria miliaria. **Quarto** accm tꝑis vt habito hic tres annos
 dormiui hic tres annos. **Scdo** regūt accm ꝑ euphonisimū cum ab/
 solutum ponitur ꝑ transitiuo. vt ardet deum. **Sexto** accm positum ad
 uerbialit. vt viuūt deum. i. diuine. **Iuuenal.** **Qui** curiosi simulāt ⁊ ba/
 chanalia viuūt. **Septimo** accm ꝑ ꝑꝑōnem vt exco vibem. ⁊ de illo di
 ctum ē ibi ꝑbo composito. **Octauo** accm sui verbalis. ⁊ scdm aliquos
 accm ꝑꝑorcionabilem. sine quo actus verbi nō ꝑt fieri. vt curro cursuz
 pugno pugnā. viuūt vitā felicem miserā. **Nono** ꝑba funebria
 carmina significātia. i. lamētādi ꝑba. vt fleo mīrēm. lugeo ꝑrēm. plāre
 nunt amicos. **Sed** iste modus nō differt a scdo. qꝫ accus videt signifi
 care causā. **De** dictis modis tales sunt ꝑselli **Synecdoche** causa lo
 ca tempus transitus aduer. **Compositum** ꝑbo quartum iungere solu
 to **Sic** ꝑꝑium iungas ⁊ tristia carmina subdes. **Flere** est lachrymis
 ideoqꝫ tantum hominum est sicut ridere. **Plorare** est voce flebili ⁊ effu
 sa dolorē suū aperire **Uñ** implorare est opem orare. **Plangere** est
 ꝑꝑusione ac verberatione ꝑccoris capitis vulnus aliorum ve mēbro

